

NASJONALT FAGORGAN FOR JURIDISKE FAG

Veiledning for bedømming av søkere til professorater og professoropprykk i rettsvitenskap

Vedtatt i møte i Nasjonalt fagorgan for juridiske fag 25.06.2020.

1. Premisser for det sakkyndige arbeidet

I tillegg til denne veiledningen er følgende dokumenter grunnlag for komiteens arbeid:

- Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 9. februar 2006, sist endret 12. september 2018
- Utlysningstekst og stillingsomtale ved tilsetting i stilling som professor
- Eventuelt institusjonsbaserte utfyllende retningslinjer

Søkeren har selv ansvar for å dokumentere alle sider ved sin kompetanse gjennom søknaden.

Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene.

Medlemmene i Det nasjonale fagorgan for juridiske fag legger stor vekt på å tilstrebe nasjonal standard for de kvalitetskrav som skal stilles ved professorutlysninger og professoropprykk. De institusjoner som er medlemmer i fakultetsmøtet forventer at deres styrende organer og enkeltpersoner fra medlemsinstitusjoner som oppnevnes til denne typen bedømmelse, legger denne veiledningen til grunn.

Rettsvitenskap som vitenskapskategori rommer en rekke underkategorier, noe som tilsier en viss fleksibilitet ved praktiseringen av de retningslinjer som formuleres i veiledningen. Men det er til stor fordel for det rettsvitenskapeelige miljøet i Norge om de forventninger om kvalitet, bredde og dybde som fremholdes i denne veiledningen blir respektert.

2. Kvalifikasjonene

I *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* § 1-2, jfr. § 2-1(12), går det frem at vurderingstemaet ved opprykk til professor er om kandidaten har dokumentert:

- (1) Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder ...
og
- (3) ... relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning.

I ulike lokale institusjonsbaserte utfyllende retningslinjer er det angitt et mer finmasket spekter av kvalifikasjoner med relevans for stillingen, herunder:

1. Vitenskapelige kvalifikasjoner
2. Andre faglige kvalifikasjoner

3. Pedagogiske kvalifikasjoner
4. Kvalifikasjoner for utdrettet faglig virksomhet (formidling)
5. Kvalifikasjoner for ledelse og administrasjon
6. Personlige kvalifikasjoner

Det er vanlig å dele inn punktene 1-6 i hhv. vitenskapelig kompetanse (pkt. 1 og 2) og ikke-vitenskapelig kompetanse (pkt 3-6). Den faglige bedømmelseskomiteen skal ta standpunkt til søkerens kompetanse av såvel vitenskapelig og ikke-vitenskapelig art, men som utgangspunkt ikke personlige egenskaper og kvalifikasjoner (pkt 6).

3. Vitenskapelig og annen faglig kompetanse

3.1. Vitenskapelig virksomhet

Tilsetting evt. opprykk som professor på grunnlag av vitenskapelig kompetanse skal skje på grunnlag av bedømmelse av dokumenterte vitenskapelige resultater. Det kreves betydelig vitenskapelig produksjon utover det som kreves for doktorgrad. Forskingen skal være av høy kvalitet og skal vise både dybde og bredde, jf. pkt 3.2 nedenfor. Publikasjonene som legges til grunn, skal normalt være fagfellevurderte. Internasjonale bidrag (for eksempel konferanseforedrag, publikasjoner eller deltakelse i faglige nettverk) er normalt et krav. For å kunne tilkjennes kompetanse som professor, må søkeren vurderes i forhold til etablerte internasjonale eller nasjonale standarder for slik stilling i det aktuelle fagområdet (jf. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger av 9. februar 2006 nr. 129 § 1-2 første ledd*).

For å oppnå kompetanse i det fagområdet stillingen utlyses for, eller det fagområdet søkeren er tilsatt i ved søknad om opprykk, må søkeren oppfylle de generelle krav til vitenskapelig fordypning. Fagområdet er definert i utlysning, evt. stillingsomtale. Ved søknad om opprykk til professor skal vurderingen ta utgangspunkt i den utlysning eller stillingsomtale som gjelder for søkerens stilling, evt. i en oppdatert stillingsomtale. Til tross for at balansen mellom undervisning og forskning kan variere for stilling som hhv. professor I og professor II, gjelder i utgangspunktet samme krav til vitenskapelig kompetanse for de to stillingskategoriene.

3.2 Nærmere om krav til bredde og dybde, samt krav til dokumentasjon for dette

Søkeren må dokumentere både fordypning og vitenskapelig bredde i sin produksjon. For at professorkompetanse skal kunne tilkjennes, bør det kunne påvises en vitenskapelig arbeidsinnsats som i kvalitet og volum svarer til to doktorgradsavhandlinger relevante for den utlyste stillingen, eller på søkerens fagområder ved søknad om opprykk. Det kreves ikke at arbeidene er på forskjellige rettsområder, men de må reise forskjellige forskningsspørsmål. Tverrfaglige arbeider kan inngå i grunnlaget for vurderingen. Den vitenskapelige kvaliteten på deler av det innleverte materialet må overskride minimumskravene for hva som kreves for tildeling av graden ph.d. Dette innebærer at forskjellen mellom kravene for tildeling av graden ph.d. og professorkompetanse har en kvalitativ komponent hva gjelder vitenskapelige kvalifikasjoner. Dersom søker har betydelig vitenskapelig produksjon som grenser opp til det angitte fagområdet og behersker vitenskapelige metoder som klart kan anvendes innen dette, så kan kravet til produksjon innen det spesifikke fagområdet senkes noe.

Vitenskapelig bredde kan dokumenteres også i den delen av søkerens produksjon som faller utenfor de arbeidene (inntil 15 ved søknad om opprykk til professor) som er innsendt for vurdering. Populærvitenskapelig og annen formidling, f.eks. lærebøker og andre fagbøker, skal telle positivt i en helhetsvurdering, men kan ikke kompensere for manglende rent vitenskapelige arbeider.

Ved bedømmelse av fellesarbeider, dvs. publikasjoner med mer enn én forfatter, skal hver av forfatterne krediteres for arbeidets kvalitet og dybde, mens arbeidets omfang skal, hvis nødvendig, deles på antall forfattere. Dette gjelder for fellesarbeider der hver forfatters bidrag ikke er oppgitt.

Det er søkerens ansvar å levere slik dokumentasjon at det gir grunnlag for en kvalitativ vurdering av søkerens vitenskapelige kompetanse.

Sammen med søknaden skal det følge en fullstendig liste over søkerens vitenskapelige arbeider. Søkeren skal peke på de arbeidene, inntil 15 ved søknad om opprykk til professor, som hun/han anser som viktigst i produksjonen. Disse arbeidene sendes inn for bedømmelse. Den øvrige produksjonen kan også vurderes, spesielt med tanke på om søkeren har tilstrekkelig faglige bredde. Bedømmelseskomiteen kan derfor om nødvendig be om at flere arbeider blir sendt inn. Dette gjelder også ved direkte søknad om stilling som professor.

Innsendte arbeider skal normalt være fagfellevurderte og publisert i godkjente kanaler, enten det gjelder tidsskrift, forlag eller internettpublisering. Artikler som er under publisering kan også sendes inn. Arbeider som hverken er publisert eller under publisering kan unntaksvis sendes inn, men da skal det vedlegges en særskilt begrunnelse for det.

3.3 Andre faglige kvalifikasjoner

Andre faglige kvalifikasjoner kan f.eks. bestå i publiserte betenknninger, publiserte voldgiftsdommer og annet skriftlig materiale som dokumenterer kompetanse på et høyt faglig nivå.

4. Kvalifikasjoner for utadrettet faglig virksomhet (formidling)

Kvalifikasjoner for utadrettet faglig virksomhet (formidling) skal telle positivt i en helhetsvurdering. Det er søkerens ansvar å dokumentere sin kompetanse slik at det gir grunnlag for kvalitativ vurdering.

Formidlingsvirksomheten vil kunne dokumenteres ved avholdte foredrag, kronikker, medieinnslag eller publiserte arbeid av populærvitenskapelig art.

5. Utdanningsfaglig kompetanse

5.1 Krav om pedagogisk basisutdanning

Det kreves pedagogisk basiskompetanse som fastsatt i Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger § 1-4 tredje ledd:

«Søkere skal bedømmes, men ikke rangeres, på om de oppfyller følgende krav:

Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå).

Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene.

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

Institusjonene kan etter § 1-1 fastsette høyere krav og bestemme at disse skal gjelde i bedømming og rangering av søkere.»

5.2 Særskilte utdanningsfaglige krav for ansettelse som professor

For ansettelse i stilling som professor krever Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, § 1-2 tredje ledd følgende:

”I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap.”

I motsetning til når det gjelder bedømmelsen av søkerens forskningskompetanse, er minimumskravene til den type erfaring søkeren må ha for å kvalifisere til opprykk eller til ansettelse som professor beskrevet mer utfyllende i forskriften. Det fremgår eksplisitt av forskriften at hver institusjon kan sette strengere retningslinjer/regler enn det som står i forskriften.

I bedømmelsen skal det legges til grunn følgende presisering av kvalitetskravene i **Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger § 1-2 (3)**.

- *Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid:* Dette innebærer at søkeren har utviklet solid kompetanse og et bredt spekter av ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, vurdering og evaluering av undervisning og veiledning.
- *Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå:* Erfaringsmessig er det innen juridiske fag større tilgang på masterveiledning enn veiledning på PhD-nivå. Veiledning på PhD-nivå teller positivt, men er ikke avgjørende for om kompetansekravet er oppfylt.
- *Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap:* Dette innebærer krav til en aktiv rolle i samarbeid om utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskapet. Utdanningskvalitetsarbeid

kan finne sted gjennom ulike utdanningsrelaterede roller og verv, og innenfor ulike studieprogrammer og på ulike nivåer (bachelor-, master- og PhD-nivå).

Det påhviler den enkelte søker å dokumentere sin utdanningsfaglige kompetanse.

6. Kvalifikasjon for ledelse og administrasjon

Faglig-administrative kvalifikasjoner kan telle positivt i vurdering av søknad om opprykk eller tilsetning i professorat. Søkeren skal dokumentere ev. faglig-administrativ erfaring som f.eks. prosjektledelse, faglig-administrative verv, faglig redaksjonell virksomhet, aktivitet i forskergruppe eller faggruppe etc. Det skal legges vekt på erfaring fra ledelse av forskningsprosjekter, koordinering av forskningsaktivitet og dessuten erfaring fra forskningsstrategisk arbeid, samt på deltakelse i tverrfaglige forskningsprosjekter.

7. Bedømmelsen

Siden bedømmelseskriteriene for opprykk er identiske ved de juridiske fakulteter ved UiO, UiB og UiT, vil bedømmelser av opprykk til professor utført ved disse fakulteter bli lagt til grunn som om det var ved egen institusjon, gitt at kompetanseerklæringen dekker det fagområde vedkommende søker eller er tilsatt i, jf. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* av 9. februar 2006 nr. 129 § 2-2 (11) siste punkt, jf. 2-1. Søkere som ikke er bedømt for opprykk ved disse fakulteter, må søke ordinært opprykk.

8. Søknadsfrist

Fristen for innsendelse av søknader om opprykk til professor i rettsvitenskap settes i normaltilfelle til 15. september det enkelte år.

9. Bedømmelsens form

Komiteen skal normalt og alltid ved søknader om professoropprykk levere en samlet uttalelse. Uttalelsen skal:

- redegjøre for de formelle kriteriene for vurderingen, i.e. de forskrifter, anbefalinger, veiledninger, stillingsomtale etc., som er grunnlaget for komiteens arbeid.
- beskrive søkerens formelle kompetanse, herunder utdannings og yrkespraksis
- redegjøre for komiteens vurdering av dokumentasjonen søkeren har lagt fram
- redegjøre for komiteens vurdering av søkerens samlede kompetanse på grunnlag av dokumentasjon
- redegjøre for om uttalelsen er enstemmig og utvilsom (ved søknad om professoropprykk).

Innledningsvis bør komiteen trekke fram og evt. underbygge de forhold fra stillingsomtalen som den finner særlig grunn til å vektlegge.

Vitenskapelig kompetanse, formidlingsvirksomhet og praktisk- pedagogisk kompetanse omtales i særskilte avsnitt med konklusjon om eventuell kompetanse for hver søker.

Ved vurdering av søkere til professorater gis hver søker en kort og så likeverdig omtale som råd er når det gjelder utdanning, vitenskapelig arbeid og praksis. Dokumentasjonen som er lagt frem, omtales og vurderes enkeltvis eller gruppevis. For søkere som komiteen ikke finner kvalifiserte, skal det angis hvilke krav vedkommende ikke oppfyller.

Ved dissens må både flertall og mindretall begrunne sine standpunkter grundig. Når en søker vurderes som professorkompetent må det fremgå tydelig om vurderingen er enstemmig og utvilsom.

Komiteens leder/administrator har ansvar for at komiteens uttalelse utformes i samsvar med disse retningslinjene.

Søknaden bør være endelig avgjort av institusjonen senest innen ett år etter at søkerens dokumentasjon foreligger hos den institusjon som har ansvaret for bedømmelsen på fagområdet, jf. *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* av 9. februar 2006 nr. 129 § 2-2 (9).